

2011: Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen in cijfers

12.804

deelnemerscontacten
met mensen uit de doelgroep

- 24,2 % in projecten Wonen
- 21,9 % in projecten Leefbaarheid
- 30,8 % in projecten Samenleven
- 7,7 % in projecten Arbeid en sociale uitsluiting
- 13,9 % in projecten Maatschappelijke dienstverlening
- 1,6 % in het project 'Ieders stem telt'

1307

activiteitenmomenten
werden hiertoe georganiseerd.

- 24,2 % in projecten rond Wonen
- 19,7 % in projecten Leefbaarheid
- 23,1 % in projecten Samenleven
- 11,2 % in projecten Arbeid & sociale uitsluiting
- 20,1 % in projecten Maatschappelijke dienstverlening
- 1,8 % in het project 'Ieders stem telt'

343

contacten met in totaal 83
oplossingsactoren werden
geregistreerd

- 38,2 % in projecten Wonen
- 27,1 % in projecten Leefbaarheid
- 10,8 % in projecten Samenleven
- 12,5 % in projecten Arbeid & sociale uitsluiting
- 11,1 % in projecten Maatschappelijke dienstverlening
- 0,3 % in het project 'Ieders stem telt'

Cijfers zeggen veel, maar ook niet alles. Ze houden geen waardeoordeel in over de projecten of programma's. Een groot bereik hebben bij de doelgroep kan belangrijk zijn, maar is voor Samenlevingsopbouw geen doel op zich. Alles hangt af van de inhoudelijke projectdoelstellingen en de methodieken die ingezet (moeten) worden om deze doelen te bereiken.

dirk.sansen@samenlevingsopbouw.be

Armoedebestrijding op het platteland

Hoewel dat zowel armoedebestrijding als plattelandsbeleid geen federale beleidsmateries zijn, bleken de gelijkenissen tussen beide landshelften treffend. Zowel wat betreft de probleemanalyse van plattelandsarmoede, de getroffen kwetsbare groepen plattelandsbewoners, als de mogelijke oplossingen bij armoedebestrijding, waren de ervaringen in Vlaanderen en Wallonië gelijklopend. Door mobiliteitsproblemen en vervoersarmoede op het platteland, is het noodzakelijk om bij de toegang tot sociale grondrechten rekening te houden met mobiliteit. Zo komt het er enerzijds op aan om te zorgen dat het aanbod (diensten en voorzieningen allerlei) tot bij de kwetsbare dorpsbewoners geraakt. Dit vatten we onder **outreach**. Anderzijds komt het erop aan te zorgen dat mensen in armoede uit de dorpen tot bij het aanbod geraken. Dit omvat zowel **mobilititeit** (van de woonst tot aan het aanbod) als **toegankelijkheid** (over de drempels geraken). We verwijzen naar de werkdefinitie van het ondersteuningscentrum voor Outreach 'Reach Out!'. Outreachend werken is een verzamelnaam voor diverse activiteiten en methoden waarbij de veldwerker de veiligheid van de eigen organisatie verlaat. De praktijkwerker begeeft zich in een andere omgeving met inbegrip van de daar geldende normen en waarden, hetzij de leefwereld van de hulpvrager zelf, hetzij een andere organisatie of sector waarmee wordt samengewerkt.

Cera neemt de rol op van bruggenbouwer tussen de twee sectoren armoedebestrijding en plattelandsbeleid. Het thema 'armoedebestrijding op het platteland' moet expliciet op de agenda gezet worden. Elke beleidsmaker zou hier oog voor moeten hebben, maar vooral de bevoegde ministers voor mobiliteit moeten aandacht besteden aan de typische vervoersarmoede waarmee kwetsbare mensen op het platteland geconfronteerd worden. Daarom organiseert Cera in Leuven op 26 april 2012 een studiedag (met simultaanvertaling) over plattelandsarmoede in Vlaanderen en Wallonië. De twee onderzoeksrapporten kan u gratis downloaden via www.cera.be.

Carmen Mathijssen
Programmacoördinator Cera

IEDERS STEM
TELT!

Opgelaten. Trossen ballonnen. Symbool voor evenveel mensen die vanuit hun dagdagelijkse ervaring in groep nadachten over de prioriteiten voor een lokaal sociaal beleid. Op 1 februari was er een persmoment. Het signaal dat leders stem telt! breed gedragen wordt, en een werk van lange maar enthousiaste adem wordt.

meer p.3

KWETSBAAR OP
HET PLATTELAND

Het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting op het platteland vraagt een beleid en middelen op maat gesneden van de dorpen. Samenlevingsopbouw Vlaanderen hield in de Westhoek een verkenning. Je wilt beslist weten waar het schoentje wringt...

meer p.4

TINAH: WAT
EN WAAROM OOK
ALWEER?

Na een projectperiode van goed anderhalf jaar heeft het zorgnetwerk TINAH (Tieltse regio netwerk voor aanvullende hulp) enkele betekenisvolle sporen nagelaten. Een goede reden dus voor een terugblik en enkele cijfers en bevindingen.

meer p.6

SURPLUS
in surPLUS

KWETSBAAR BUURTEN
VOOR OUDEREN

bijdrage van Steunpunt Sociale Planning
West-Vlaanderen. p. 5

BELEG

column p. 8

Leve het VIVAS-congres

Tradities zijn er om in ere te houden, en het Vivas-bewonerscongres is een traditie om u tegen te zeggen. Al sinds 2007 gaan we jaarlijks met een groep sociale huurders van de Oostendse bouwmaatschappijen naar dit congres. Het is de Vlaamse hoogdag van de bewonersparticipatie binnen sociale huisvesting. Na Oostende, Wachtebeke, Leuven en Genk, reed een afgeladen bus dit keer op 10 december 2011 richting Gentse Expo.

In het gezelschap van 400 sociale huurders uit Vlaanderen luisterden we naar een toelichting over de werking van Vivas (Vereniging van Inwoners Van Sociale woningen) en een uiteenzetting over de succesvolle fusie van alle Gentse sociale bouwmaatschappijen. De sociale huurders werden ook opgewarmd om de komende jaren via visitatiecommissies hun stem te laten horen over de dienstverlening van hun bouwmaatschappij. Tot slot van de voormiddag stelden een aantal vertegenwoordigers van Vivas vragen aan het kabinet van de minister van Wonen over haar sociaal woonbeleid. In de namiddag zwermden de massa uit over werkgroepen, projectbezoeken en toeristische attracties in Gent.

Het werd een dag waarop alle klassieke clichés van toepassing zijn: samen sta je sterker, de afwezigen hadden weer maar eens ongelijk, en we gaan nog niet naar huis.

Vier huurders van de Oostendse Haard nemen dat laatste ook letterlijk. Ze maken namelijk deel uit van de stuurgroep van Vivas, het kloppend hart van de organisatie. Maandelijks sporen Luc Brouckmeersch, Monique Gezelle, Jacky Devriese en Rosette Simons, samen met opbouwwerkster Katrien Depovere, naar Brussel voor een vergadering van de stuurgroep. Ze volgen er alle ontwikkelingen binnen de sociale huisvesting op, nemen standpunten in tegenover nieuwe regelgevingen, verdedigen de belangen van de sociale huurders en bereiden het jaarlijkse bewonerscongres voor. We hopen dat ze die laatste taak ook dit jaar weer ter harte nemen ... zodat wij met z'n allen aan het eind van het jaar weer op stap kunnen!

katrien.depovere@samenlevingsopbouw.be
T. 059 51 28 00

MENGELMOES

OOSTENDE

Er waren eens 16 vrouwen uit de Nieuwe Stad die samen een boekje wilden maken. Ze hadden elkaar leren kennen via de interculturele vrouwengroep in de Nieuwe Stad en wilden een tastbare herinnering aan hun maandenlange uitwisseling. Ondanks hun grote verscheidenheid in afkomst vonden ze toch een gemeenschappelijke taal om in te schrijven, een taal die vele vrouwen en moeders eigen is: de taal van het koken en eten bereiden voor de kinderen en de familie, als taak van alledag of als hobby. En zo geschiedde.

Het boekje werd een verzameling gerechten met bekende en minder bekende namen: biscuit voor slagroomtaart, moambe, appelbeignets, Servische bonensoep, parelhoen a la Annie, asapao de camaron, kruidencake, tolma. Tussendoor staan mooie foto's, portretten en sfeerbeelden van de hand van Kim Vlaeminck.

Het boekje kreeg ook een krachtige titel mee. Mengelmoes. Een titel die de volle lading dekt: een mengelmoes als smeug geheel, maar ook een mengelmoes van geuren, smaken en kleuren, een mengelmoes van gewoonten en gebruiken, afkomstig van uiteenlopende plaatsen op de wereld. Van Oostende over Groot Brittannië, van Kroatië over Georgië, van Libanon over Congo. De ondertitel, 'kunst- en proefwerk door vrouwen van de wereld uit de Nieuwe Stad', is er nog voor de slechte verstaander.

Het boekje is tegelijk een cadeau van de dames aan elkaar. Gekruide wijsheid en lekkernijen om mee aan de slag te gaan, een pakketje inspiratie voor de eigen keukens en de eigen kring. Het is een mooi aandenken aan gezamenlijke kookmomenten, elkaar verhalen vertellen over familietradities, feest vieren, culinaire experimenten en keukenverdriet.

Het is daarnaast ook een geschenk van de groep aan de wijk. Een proeve van hoe gelijk mensen blijken te zijn als je door de goeie bril kijkt, een proeve van hoe verscheidenheid ook rijkdom kan zijn.

tineke.decroos@samenlevingsopbouw.be T. 059 80 68 74

Da's lekker/gezond 2de receptenboekje van de kookgroep uit Houthulst

Dit boekje is het resultaat van de tweewekelijkse bijeenkomsten van de kookgroep te Houthulst en daar mogen ze beslist trots op zijn!

De kookgroep is een samenwerking tussen Samenlevingsopbouw en OCMW Houthulst en is gegroeid uit het projectwerk 'kwetsbare huurders'. De recepten worden gezamenlijk uitgekozen en klaargemaakt tijdens de tweewekelijkse bijeenkomsten.

De groepsbijeenkomsten staan in het teken van ontmoeting, in combinatie met het klaarmaken van een gezonde maaltijd met seizoensgebonden ingrediënten en het geven van maatgerichte informatie.

De voorbije jaren werkten we hoofdzakelijk rond het thema energie en energiebesparende maatregelen, maar er wordt evenveel aandacht besteed aan thema's en vragen uit het dagdagelijkse leven van de deelnemers.

De verspreiding van dit receptenboekje gebeurt door de deelnemers, maar ook de sociale dienst van het OCMW van Houthulst deelt het boekje graag uit aan hun cliënten.

Dit receptenboekje sluit het projectwerk 'kwetsbare huurders' op de private huurmarkt af, maar geeft meteen ook de aftrap voor ons nieuw project rond opvoedingsondersteuning in het kader van het preventief werken aan kansarmoede in Houthulst. Je hoort nog van ons!

anje.huysentruyt@samenlevingsopbouw.be T. 051 24 29 28

Nooit te vroeg om een ballonnetje op te laten...

Met Ieders Stem Telt willen we ook het brede publiek bereiken. Op 1 februari hielden we daarom een persactie, in Oostende. Naast een uitgebreide delegatie uit gaststad Oostende, waren ook de mensen van de Kom-Af uit Roeselare aanwezig. Samen lieten we trossen ballonnen op, onder het motto 'Nooit te vroeg om een ballonnetje op te laten: in 2012 kiezen wij sociaal'. Op deze manier wilden we het brede publiek tonen dat gemeenten en OCMW's heel wat kunnen doen om iedere inwoner een menswaardig bestaan te garanderen.

Een brede basis dankzij heel wat gesprekken

Op 36 plaatsen in West-Vlaanderen (verspreid over 13 gemeenten) kwamen maatschappelijk kwetsbare groepen in het najaar van 2011 één of meerdere keren bijeen. We dachten samen na over hoe een lokaal bestuur het leven voor hen beter kan maken. Heel wat organisaties werkten hieraan mee: CAW's (centra voor algemeen welzijnswerk), armenverenigingen, verenigingen van allochtonen, Welzijnsschakels, buurtwerken, VormingPlus, Open School, ...

De top drie voor West-Vlaanderen

Iedere groep stelde zijn eigen prioriteiten, maar er tekent zich over het algemeen toch een duidelijke top drie af.

1: Meer sociale woningen.

Een sociale woning biedt namelijk de beste woonzekerheid voor mensen met een laag inkomen. Nu zijn er teveel mensen die lang op een sociale woning moeten wachten (de gemiddelde wachttijd in West-Vlaanderen is bijna 3 jaar), en daardoor noodgedwongen een dure woning moeten huren op de privémarkt. Eind 2010 stonden in West-Vlaanderen bijna 18.300 kandidaten op een wachtlijst voor een sociale woning.

2: Een hoger inkomen voor de laagste inkomens.

De meeste vervangingsinkomens (leefloon, werkloosheidsuitkering, ...) zijn te laag om de eindjes aan elkaar te knopen. We vragen dat de OCMW's via aanvullende steun het inkomen van mensen verhogen tot op het niveau van de wetenschappelijk gefundeerde budgetstandaard. Een alleenstaande met een leefloon krijgt nu bijvoorbeeld 770 euro. Wetenschappers rekenden uit dat een alleenstaande 980 euro nodig heeft om menswaardig te kunnen leven.

3: Kwalitatieve dienstverlening door het OCMW.

We vragen dat de werklast voor maatschappelijk werkers van OCMW's niet hoger ligt dan 60 actieve dossiers. Dat geeft hen de ruimte om met elk van hun cliënten minstens één contact per jaar te hebben, waarbij ze onderzoeken op welke toelages, premies, tegemoetkomingen en andere hulp de cliënt recht heeft. Ook komt zo tijd vrij voor preventie en nazorg.

Ieders Stem Telt gaat een volgende fase in

Wat denken de politici van de voorstellen?

In het voorjaar van 2012 ligt de focus op lokaal politiek lobbywerk. Voor de vier centrumsteden (Brugge, Roeselare, Kortrijk en Oostende) maken we samen met partnerorganisaties een lokale prioriteitennota met concrete beleidsaanbevelingen per stad. Aan de lokale politieke partijen de vraag om kleur te bekennen! Hoe kan/wil een partij de beleidsaanbevelingen vertalen in concrete engagementen? We zoeken momenteel naar formules om ook de lokale afdelingen en lijsttrekkers in andere gemeenten te bereiken.

Vele handen maken licht werk

Voor deze campagne werkt Samenlevingsopbouw uiteraard samen. Dat blijkt reeds uit de lijst van organisaties die meewerkten voor de doelgroepbesprekingen in het najaar 2011. Ook voor de volgende stappen is samenwerking een sterke troef. Een Vlaams memorandum werd richting Vlaamse politieke partijen verstuurd. Volgende kernpartners ondertekenen dit gemeenschappelijk memorandum: sector Samenlevingsopbouw, CAW Federatie, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk/Vlaams Straathoekwerkoverleg, Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Welzijnsschakels, Welzijnzorg en Uit de Marge.

Verkiezingsdebatten en een sociale stemtest

Vanaf september 2012 opent Samenlevingsopbouw het publieke debat. In Oostende, Brugge, Kortrijk en Roeselare gaan mensen uit de projecten van Samenlevingsopbouw en doelgroepen van partnerorganisaties in debat met lokale politici en lijsttrekkers. Ze willen horen hoe de politieke partijen denken over de sociale beleidsprioriteiten die kwetsbare groepen naar voor schuiven.

De sociale stemtest is een ander instrument om daar achter te komen. Deze stemtest nodigt iedereen uit om het eigen standpunt over sociale thema's te toetsen aan dat van de verschillende politieke partijen. De sociale stemtest is online vanaf 1 september 2012.

Na 14 oktober 2012 begint het echte politieke werk: lokale beleidsmakers aanporren tot kordaat sociaal beleid. Want lokale besturen kunnen écht wel het dagelijks leven verbeteren voor mensen en gezinnen die het moeilijk hebben in hun stad of gemeente.

Meer informatie: www.iedersstemtelt.be

karen.viaene@samenvlevingsopbouw.be

chris.verstraete@samenvlevingsopbouw.be

T. 050 39 37 71 - 0474 91 96 27

T. 050 39 37 71 - 0474 91 96 23

Groepsbesprekingen IEDERS STEM TELT (stand 20/2)

BRUGGE: Project Droomjob Wieder (Vereniging waar Armen het Woord Nemen) - Welzijnsschakel Űze Plekke - Wieder (Vereniging waar Armen het Woord Nemen) en inloopcentrum 't SAS - Buurtwerk Annabil - Allochtone zelforganisaties (diversiteitsraad) KORTRIJK: Ak-TRAC-tie en opvangcentrum De Link (CAW Piramide) - Mannenopvang Oikonde (CAW Piramide) - Centrum Integrale Gezinschulp Huis Ter Leye - Centrum Overleie - Raad voor Intercultureel Samenleven - A'kzie (Welzijnsschakel en vereniging waar Armen het Woord Nemen) OOSTENDE: Sociale huurders Stene - Beweging mensen laag inkomen en kinderen - Inloopteam De Viertorre - Sociale dienst voor Vreemdelingen - Volksuniversiteit (CAW en ATD) - Open School Oostende ROESELARE: Inloophuis De Kom-AF - Beschermd Wonen De Drempel (OC Sint-Idesbald) - Koekegoed (project OCMW) - Arbeidszorg De Bieweg - Vrouwengroep Elim - JUMP (project OCMW) - Praatgroep Nederlands Elim DIKSMUIDE: ACV Kansenkern Oostende-Westhoek HOUTHULST: Vrouwengroep IEPER: Welzijnsschakel Tegoare - Mannenopvang en Vrouwenopvang (CAW De Papaver) IZEGEM: Inloopcentrum 't Koeterke - Beschut Wonen Den Omgang MENEN: Sociale Kruidenier het Toemaatje - Inloopteam kind en preventie (CAW Stimulans) KORTEMARK: 't Schoederkloptje (Welzijnsschakel en Vereniging waar Armen het Woord Nemen) STADEN: Welzijnsschakel 't Vlammeke TORHOUT: Welzijnsschakel De Klapdeur AVELGEM: Dorpsrestaurant

Deelnemers aan het woord

Jef Vanbaelenberghe uit Oostende vertelt:

Ik nam deel aan 2 gesprekken. Het eerste gesprek was met de beweging van mensen met een laag inkomen en kinderen, het tweede met de kansenkern Oostende-leper-Houthulst. Het doel was om vanuit onze eigen ervaringen, tips te kunnen doorspelen aan politici. Belangrijk daarbij is zelf na te denken over wat anders en beter kan. Vanuit onze eigen ervaringen weten we heel goed waarover het gaat en wat zou moeten veranderen!

De gesprekken verliepen als volgt. We bepaalden eerst welke zaken er volgens ons het dringendst moesten veranderen. Dan bespraken we dat thema concreet: waarover gaat het precies, wat moet er veranderen, wat zijn de ervaringen uit de groep, ...

Opvallend was de algehele inbreng van de aanwezigen en de vurigheid waarmee op bepaalde thema's werd ingegaan. Vanuit de beweging van mensen met een laag inkomen en kinderen viel voornamelijk de zorg voor het welzijn van de kinderen op. Vooral een hoger inkomen, betere huisvesting, gelijke kansen op school, jeugdbeweging, sport en dergelijke meer, werden als zeer belangrijk aangeduid. Vanuit de kansenkern had men dan meer oog voor het woonbeleid: huisjesmelkerij, hoge huurprijzen, tekort aan sociale woningen... Ik dank Samenlevingsopbouw voor dit initiatief. En ik druk met hen de hoop uit dat wanneer de verschillende groepen uit Oostende en de rest van West-Vlaanderen samen deze zaken doorgeven aan de politici er ook daadwerkelijk naar geluisterd wordt!

Carine Deilgat (medewerker van de Kom-Af), was erbij op de persactie, en schreef volgende impressie:

We spraken af om 8u45 aan de binnenkant van het station van Roeselare. Iedereen was op tijd. We waren met 12 personen van De Kom-Af. Het was gezellig op de trein en we babbelden onder elkaar. Aangekomen in Oostende, namen ik en Miranda de tram tot aan het zwembad. De rest van de groep ging te voet. Het was een hartelijke aankomst. We kregen koffie of thee met een koekje. Iemand van Samenlevingsopbouw legde de actie uit. Ikzelf vroeg om geen moeilijke woorden te gebruiken. Er werden foto's genomen. Dan kwam het grote moment: iedereen nam een tros ballonnen en we verzamelden op de dijk om de ballonnen te laten vliegen. Daar moesten natuurlijk ook foto's van getrokken worden! Daarna waren er broodjes en drank en werd er nog een foto getrokken van de mensen van Roeselare voor in De Visie. Rond 13u was het tijd voor de trein richting Roeselare.

Ouderen, jongeren en gezinnen met meervoudige problemen worden het vaakst geconfronteerd met situaties van armoede en sociale uitsluiting op het platteland. Daarnaast zijn er de landbouwers en zelfstandigen. Dit blijkt uit de verkenning die Samenlevingsopbouw Vlaanderen hield in de Westhoek en andere plattelandsregio's in Vlaanderen.

Voor de Westhoek hadden we gesprekken met CAW De Papaver, de sociale dienst van de OCMW's Ieper en Zonnebeke, het dienstencentrum de Cersecor in Ieper, de regionale welzijnsraad Veurne-Diksmuide, het sociale economie project De Groene Kans in Diksmuide en Ieper, en de provincie West-Vlaanderen. We staan in dit artikel stil bij de doelgroepen en de maatschappelijke problemen.¹

Armoede en sociale uitsluiting in de Westhoek

Ouderen

De vergrijzing is een van de grootste uitdagingen voor het platteland. De vereenzaming en het sociaal isolement typeren de leefsituatie van veel ouderen op het platteland. Er zijn tal van 80-plussers die alleen en geïsoleerd wonen. Dit geldt zeker voor een groeiende groep van alleenstaande, oudere vrouwen, vooral omdat de mantelzorg almaar meer onder druk staat. Men moet er rekening mee houden dat de zorg van de dochter/schoondochter afneemt en dat men in toenemende mate afhankelijk is van professionele hulp. Het wordt moeilijker om vrijwilligers te vinden, ervaart het dienstencentrum Cersecor in Ieper. Zo is er een tekort aan vrijwilligers voor de huisbezoeken in het kader van het project Netwerk Dorpen en voor de mindermobielen centrale.

Jongeren

Er is een groeiende groep maatschappelijk kwetsbare jongeren, die hun schoolopleiding niet hebben afgemaakt, die geen enkel perspectief hebben op tewerkstelling en die de nodige stabiliteit missen in hun leven. Algemeen is er een stijgend aantal gevallen van jongeren met drugproblemen. Dit laatste probleem stelt zich echter ook op het platteland, maar is niet zichtbaar. Het OCMW van Ieper wijst op de lange wachtlijsten van de Bijzondere Jeugdzorg zodat jongeren soms 1 tot 2 jaar moeten overbruggen vooraleer ze begeleiding krijgen.

Gezinnen met meervoudige problemen

Er is een enorme toename van het aantal gezinnen met meervoudige problemen. Het gaat om een combinatie van sociaaleconomische problemen, schulden, gezondheidsproblemen en/of opvoedingsproblemen. Er is een schreeuw naar opvoedingsondersteuning. De OCMW's in de Westhoek worden ook steeds vaker geconfronteerd met het fenomeen van generatie-armen. De Groene Kans constateert dat de werknemers vooral komen uit bepaalde families en bepaalde wijken. De kinderen van generatiearme gezinnen kloppen nu op hun beurt aan bij het OCMW voor financiële hulp en budgetbeheer.

Landbouwers en zelfstandigen

CAW De Papaver stelt dat er momenteel vanuit het welzijnswerk geen (preventieve) werking bestaat ten aanzien van de zelfstandigen met financiële problemen. De organisatie EFREM zet dit herhaaldelijk op de politieke agenda: zo zijn er de financiële problemen en schuldenproblematiek van de zelfstandigen, waaronder de specifieke situatie van de landbouwers op het platteland. Landbouwers die op een bepaald moment in de problemen komen, krijgen geen adequaat antwoord. Het vermogen om zich aan te passen aan de wijzigende economische omstandigheden wordt te weinig ondersteund. Wat de landbouw betreft, is er de organisatie 'Boeren op een kruispunt' die een aantal boeren individueel begeleidt.

Onaangepaste huisvesting

De oudere bevolking woont dikwijls in onaangepaste, onveilige en oncomfortabele woningen. Er zijn woningen waarin de voorbije 30 jaar geen enkele aanpassing meer is gebeurd: een piepkleine badkamer met een badkuip waarvan de (hoog)bejaarde bewoners geen gebruik meer maken, een keuken zonder comfort, een WC buiten. Dergelijke problemen gelden zowel voor de huurders als de eigenaars. Alhoewel de woonbehoeften op het platteland erg groot zijn, maken rechthebbenden dikwijls geen gebruik van provinciale en Vlaamse premies. Naast de financiële is er de mentale drempel. Vaak gehoorde uitspraken zijn: 'we hebben altijd zo gewoond' en 'het zal onze tijd wel meegaan', aldus het OCMW Zonnebeke.

Vervoersarmoede

Het beperkte openbaar vervoeraanbod is op het platteland hoofdzakelijk gericht op de verbinding vanuit de dorpen naar de stad. Zelden tussen de dorpen onderling. Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen lag aan de basis van het experiment met de belbus, een alternatief dat door De Lijn is overgenomen voor 120 belbusgebieden in Vlaanderen. Maar de belbus levert maar een gedeeltelijke oplossing want hij rijdt niet voor een bepaald uur, het aantal opstapplaatsen is beperkt en je moet de bus minimum een aantal uur op voorhand reserveren. Voor werknemers die in ploegen werken of (bejaarde) personen die weinig mobiel zijn, biedt de belbus geen soelaas.

Financiële problemen

Het OCMW en het CAW wijzen op de spectaculaire stijging van het aantal dossiers van mensen met budgetproblemen. Het OCMW van Zonnebeke spreekt van een toename met 56 procent, gedurende de afgelopen 10 jaar. Wat de leefloontrekkers betreft, gaat het vooral om eenoudergezinnen, maar in één derde van de dossiers gaat het om jongeren die een leefloon krijgen. De jongeren die aankloppen bij het OCMW voor de oplossing van hun financiële problemen is, aldus het OCMW van Ieper, een totaal nieuw fenomeen op het platteland.

Onderbescherming

Het OCMW van Zonneke constateert dat er een groep van senioren is, vooral oudere senioren, die nooit naar het OCMW komt en geen beroep doet op diensten waarop ze recht hebben, zoals de poetsdienst en thuiszorg. Het OCMW van Zonnebeke stelt ook vast dat in eerste instantie mensen uit de centrumgemeente Zonnebeke (36 procent) naar het OCMW komen, gevolgd door 22 procent uit de deelgemeente Beselare. Met andere woorden procentueel gezien richten er zich minder mensen uit de andere 3 deelgemeenten tot het OCMW. De fusie van gemeenten (van 1976!) is blijkbaar nog niet volledig verteerd.

Plattelandsbeleid

Tijdens het verkennend onderzoek bleek dat in de welzijnspraktijk al verschillende methoden en instrumenten worden gebruikt om maatschappelijk kwetsbare groepen op het platteland te bereiken, zoals outreachend werken, het creëren van laagdrempelige ontmoetingsplaatsen, de intergemeentelijk en intersectorale samenwerking. Helaas gaat het dikwijls om tijdelijke projecten. Er is dus een grote behoefte aan reguliere middelen in het kader van een plattelandsbeleid dat op maat is gesneden van de dorpen. Een aantal strategieën om armoede en sociale uitsluiting op het platteland te bestrijden, wordt beschreven in een themanummer van het tijdschrift TerZake.²

Gerard Hautekeur

gerard.hautekeur@samenlevingsopbouw.be T. 02 274 19 67

¹ Het integrale rapport is digitaal beschikbaar: www.samenlevingsopbouw.be – kies Samenlevingsopbouw Vlaanderen / ons aanbod / studiewerk

² Het TerZake Cahier 'Armoede en sociale uitsluiting op het platteland' (juni 2011) kost 20 €. Bestelling bij chantal.van.broeckhoven@samenlevingsopbouw.be

Kwetsbare buurten voor ouderen.

Vorig jaar werd door het Steunpunt Sociale Planning de kansarmoede-atlas West-Vlaanderen opgemaakt. 1273 buurten (statistische sectoren) met meer dan 100 huishoudens werden gescreend op hun kwetsbaarheid. In de doelgroepenanalyse van de kansarmoede-atlas werd een bijzondere focus gelegd op ouderen. Er zijn meerdere verklarende factoren waarom ouderen een kwetsbare groep zijn. Een beperkter inkomen is de meest voor de hand liggende. Maar ook een verslechterende gezondheid, met een daarmee gepaard gaande verhoging van de uitgaven, spelen een rol. Tot slot speelt ook de gezinssamenstelling een rol: naarmate de leeftijd stijgt, is de kans om alleenstaand te worden groter. Vooral gescheiden vrouwen blijken een bijzonder kwetsbare groep.

Op bijgaande kaart worden twee zaken getoond: enerzijds het aandeel 60-plussers per gemeente, en anderzijds de kwetsbare buurten voor ouderen.

Op de kaart zijn de gemeenten ingedeeld in categorieën volgens het aandeel ouderen. Hoe donkerder de inkleuring van de gemeente, hoe hoger het percentage 60-plussers. Vooral de kustgemeenten, met uitzondering van Bredene, vallen op door een (zeer) hoog aandeel 60-plussers.

De rode blokjes zijn de kwetsbare buurten voor ouderen: 192 buurten gespreid over 38 gemeenten. 27,7% van alle 60-plussers woont in één van deze buurten. De kaart laat zien dat de kwetsbare ouderen voornamelijk aan de kust en in de centra van de grotere steden en dorpskernen wonen. Toch vallen ook een aantal buurten voor kwetsbare ouderen in gemeenten met relatief weinig ouderen op: Gistel, Zedelgem, Wielsbeke.

Drie indicatoren liggen aan de basis voor de beoordeling van kwetsbaarheid bij ouderen: gescheiden 60-plussers, huurders van appartementen 60+ en wooninstabiliteit van 60-plussers.

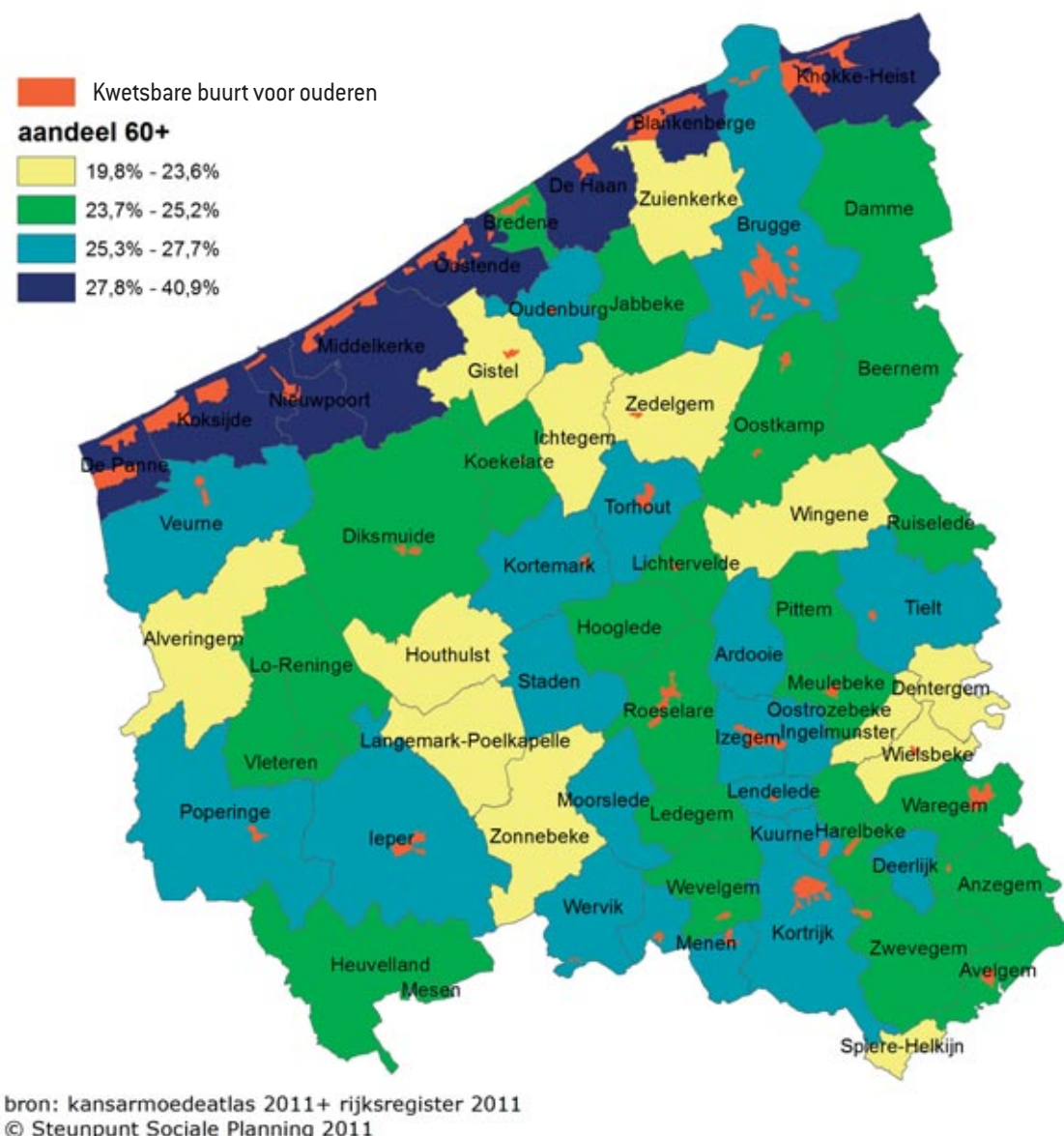
46% van alle gescheiden 60-plussers woont in een buurt met verhoogde kwetsbaarheid voor ouderen. Het betreft 9679 60-plussers.

Voor de variabele 'huurders ouder dan 60 jaar wonend in een appartement' stellen we vast dat 79% van hen in een kwetsbare buurt voor ouderen woont. Het betreft ruim 14.000 gezinnen.

Een derde en laatste indicator is de wooninstabiliteit. In de kwetsbare buurten voor ouderen zijn ruim 3000 gezinshoofden ouder dan 60 verhuisd tussen 1/1/2009 en 1/1/2010. Dit is 61% van alle verhuisde gezinshoofden 60+.

Hilde Coudenys - Steunpunt Sociale Planning
T. 050 40 33 37 hilde.coudenys@west-vlaanderen.be

Het Steunpunt Sociale Planning (SSP) werkt als een observatorium dat op statistische wijze de vinger aan de pols van de samenleving houdt. De cijfers en kaarten die we in SURPLUS opnemen staan steeds in verband met sociale uitsluiting en samenlevingsopbouw.

Zorgnetwerken, hefboom voor armoedebestrijding in landelijke context. We gaan voor de uitdaging!

Sinds 2005 hielp Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen tal van zorgnetwerken ontwikkelen in de provincie West-Vlaanderen. Een zorgnetwerk is een lokaal netwerk dat - via nauwe samenwerking met vrijwilligers en reguliere diensten - een aanvullend dienstenaanbod brengt bij kwetsbare personen in dorpen. De vrijwilligers vormen de spil van het netwerk en staan in voor het uitvoeren van allerlei kleine zorgtaken zoals de krant voorlezen of de was uithangen. Zo worden eventuele verborgen noden opgemerkt door de vrijwilligers, die een signaalfunctie hebben naar de reguliere diensten.

Uit het Cera-onderzoek naar plattelandsarmoede in Vlaanderen bleek dat dergelijke zorgnetwerken in dorpen een belangrijke hefboom kunnen zijn in de strijd tegen armoede. De tijd was rijp voor Samenlevingsopbouw om dit ook in de praktijk om te zetten.

Sinds januari 2012 werd gestart met het project 'zorgnetwerken en armoedebestrijding'. Dit project zoekt hoe zorgnetwerken kunnen ingezet worden om ook mensen in armoede te ondersteunen. Er wordt verdiepend gewerkt rond armoede binnen de groep senioren (die ze al bereiken), en anderzijds verbredend naar kwetsbare gezinnen, jongeren en kinderen. In Ieper, Poperinge en Avelgem testen we dit uit in nauwe samenwerking met de bestaande zorgnetwerken. HOWEST onderzoekt en biedt wetenschappelijke ondersteuning. Ervaringen worden verspreid en gedeeld over gans Vlaanderen via o.a. de uitwisselingstafel zorgnetwerken en een infomoment medio 2013. Een adviesgroep op Vlaams niveau volgt het project op en gaat beleidsmatig na hoe zorgnetwerken duurzaam kunnen verankerd en betoelaagd worden.

Dit project loopt in samenwerking met Cera, Howest, Zohra, Nestor en Netwerk Dorpen.

Info:
nancy.van.landegem@samenvlevingsopbouw.be programmaverantwoordelijke maatschappelijke dienstverlening

Maandag 14 mei 2012 (19u30) Provinciaal Noord-Zuid Centrum, Hugo Verrieststraat 22, ROESELARE

Naar een beter sociaal beleid vanaf 2013?

De gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober beloven opnieuw politiek vuurwerk op te leveren. Partijen zetten zich schrap om lokaal te kunnen wegen op het bestuur. Maar in welke mate wordt daarbij rekening gehouden met de sociaal zwakkeren, of zij die (bvb. door de crisis) in armoede dreigen terecht te komen? Hoe ziet een goed lokaal sociaal beleid eruit in de volgende legislatuur? Filip De Rynck reikt, exact 5 maanden voor de verkiezingen, antwoorden aan.

Filip De Rynck is hoogleraar bestuurskunde (Hogeschool Gent) maar werkte ook bij de Koning Boudewijnstichting en ligt mee aan de basis van het decreet lokaal sociaal beleid.

Vormingplus i.s.m. Welzijnsschakels, Samenlevingsopbouw en Sociaal Huis WelWel. Deelname is gratis.

Aanrader!

Maria 67j. (links op foto) krijgt tweewekelijks bezoek van Ginette (vrijwilliger TINAH)

TINAH: wat en waarom ook alweer?

Haal u even de landelijke dorpen Pittem, Ruiselede, Wingene, Schuiferskapelle, Aarsele en Kanegem voor ogen. Een mooie streek zullen velen beamen. Een regio met troeven als rust, open ruimte, groen, recreatie (fietsnetwerken, wandelpaden)... Maar wie wel eens doorheen dit Tieltse platteland hobbelt, kan zich wellicht inbeelden dat men hier ook kampt met een aantal herkenbare problematieken. Denk maar aan ontgroening en vergrijzing, een groeiende afstand tot hulp- en dienstverlening, en de eenzaamheid die voor mensen, zeker op het platteland, vaak zwaar doorweegt. Dat deze tendensen vooral de meest kwetsbaren treffen, behoeft weinig analyse. Wie dus met deze bril de Tieltse regio doorkruist, voelt naast de vele troeven die het platteland biedt, ook de reële noden die eigen zijn aan een plattelandscontext. In een poging om aan deze realiteit tegemoet te komen, werd het model zorgnetwerken experimenteel toegepast. Na een projectperiode van goed anderhalf jaar heeft zorgnetwerk TINAH (Tieltse regio Netwerk voor Aanvullende Hulp) enkele betekenisvolle sporen nagelaten.

Enkele cijfers en bevindingen

Hoe bereik je mensen die verdoken van diensten en voorzieningen wonen? Hoe leg je contact met hen en krijg je een (kleine) voet tussen de deur? Niet vanuit een centraal loket, zoveel is zeker. Er is ook geen model of concept dat op deze maatschappelijke ontwikkelingen een pasklaar antwoord biedt. Het zorgnetwerk is een manier om de meest kwetsbaren op het platteland op te sporen. De sterkte en ook de kern van een zorgnetwerk is te vatten onder de noemer proactief werken. Lokale vrijwilligers zetten actief de stap naar mensen. Vaak is een verjaardagsbezoekje het eerste contact. Een zorgnetwerk wil bovendien een aantal leemtes invullen: vrijwilligers verschaffen informatie op maat en voeren kleine aanvullende (zorg)taken uit. Met dit aanbod wil een zorgnetwerk vooral mensen bereiken die de weg niet vinden naar diensten of hun vraag niet durven te stellen. Een blik op de cijfers toont aan dat heel wat senioren (65+) via TINAH een vrijwilliger over de vloer kregen.

	Aarsele, Kanegem, Schuiferskapelle	Ruiselede	Wingene	Pittem	TOT.
Bezoek en gezelschap			67		67
Klusjes			126		126
Boodschappen	45				45
Verjaardagsbezoekjes aan 85 plussers	162	213	425	164	964
Totaal					1202

Cijfers van mei 2010 – december 2011

De effecten van deze bezoekjes zijn echter niet eenduidig in cijfers te vatten. Een zorgnetwerk draagt er toe bij dat het sociaal netwerk van mensen versterkt wordt. Dit is iets wat op termijn moet groeien. Bovendien blijft de inbreng van vrijwilligers niet beperkt tot een bezoek of het uitvoeren van praktische aanvullende taken. Wie bij mensen thuis komt, ziet en hoort veel. Mogelijks kunnen signalen opgepikt worden waar diensten of voorzieningen kunnen op inspelen. Neem nu een senior die nooit een warme maaltijd nuttigt, of iemand die nog nooit over een mantelpremie gehoord heeft. Deze signalen, cruciaal bij dit soort vrijwilligerswerk, zijn evenmin in exacte getallen weer te geven. Het versterken van het sociaal netwerk, en het signaleren van noden en behoeften zijn permanente aandachtspunten in een zorgnetwerk.

De werking van TINAH overtuigt niet enkel met cijfers. Bovenal zijn het de subjectieve realiteiten en belevenissen die doen geloven in de meerwaarde van een lokaal zorgnetwerk. Het zit hem vaak in kleine zaken, die in de ogen van een buitenstaander misschien miniem lijken. Toch is TINAH voor veel mensen een dankbaar initiatief, zo getuigen vrijwilligers, spilfiguren in de werking van TINAH.

Ik krijg heel veel positieve reacties. Wanneer ik een verjaardagsbezoekje doe, vragen de mensen ook soms 'zou je eens dit of dat willen doen'. Ik doe dat met plezier, je krijgt veel dankbaarheid van de mensen.

TINAH

ZORGNETWERK in Tieltse regio

Vrijwilligers

Motor van het zorgnetwerk.

De huidige 19-koppige vrijwilligersploeg doet prachtig werk. Zonder hun 'tentakels' zou van een lokaal zorgnetwerk geen sprake zijn. De vrijwilligers kennen hun buurt, weten wat er leeft, zien sneller waar eventuele noden en behoeften zitten, delen de kleine maar essentiële dorpspraatjes, vertelsels, herinneringen... Vrijwilligers komen echter niet zomaar aanvlieën. Het is geen sinecure dus om (nieuwe) vrijwilligers te werven en een vrijwilligersploeg draaiende te houden. Om ook het project TINAH op kruissnelheid te houden, bleef de zoektocht naar vrijwilligers een constante uitdaging.

In welke vijver vissen?

Een vaak gehoorde repliek uit de hoek van lokale besturen is dat men – wat vrijwilligers betreft – steeds in dezelfde vijver vist. Deels hebben we voor de werking van TINAH inderdaad uit die 'actieve vrijwilligersvijver' gevestigd. Toch probeerden we een aantal nieuwe, andere wegen te bewandelen, en zo vrijwilligers aan te trekken die nog niet in tal van verenigingen actief waren. Er werd daarbij bewust niet (louter) ingezet op de klassieke wervingskanalen als folders, affiches, artikel in infokrant. Potentiële krachten werden persoonlijk aangesproken, er werden via contacten gelegd. De bestaande vrijwilligersploeg was bij de zoektocht naar deze nieuwe vijvers een belangrijke motor. Op het einde van de rit kunnen we zeggen dat dit voor een aantal TINAH- vrijwilligers gelukt is.

Ondersteuning en vorming.

Eigen aan elk soort vrijwilligerswerk, is de nood aan een goede omkadering. Vrijwilligers doen schitterend werk, maar je moet in je ploeg blijven investeren. Het is een feit dat bij het werken met (zorg)vrijwilligers vaak veel afhangt van hun persoonlijk engagement en sociale bewogenheid. Om als coördinator je groep te blijven motiveren, een vinger aan de pols te houden en samen met hen de essentie van het praktijkwerk na te streven, is het cruciaal om regelmatig (informele) contacten, vormingen, momenten van reflectie en terugkoppeling te organiseren. Vrijwilligers zijn geen solofiguren – ook niet binnen TINAH – maar moeten ondersteund worden. Let wel, zonder vrijwilliger(s) te willen (over)professionaliseren. Bovendien ligt het engagement van elke vrijwilliger verschillend. De een zou bij wijze van spreken ieder voetpad van de straat vegen, voor een ander is een maandelijks verjaardagsbezoekje al voldoende. Deze verscheidenheid is iets wat binnen TINAH zeker kan.

De mensen zijn heel dankbaar, ze hebben daar veel aan, aan die bezoekjes. Ik zeg vaak 'ik ga je niet te lang bezighouden', maar dan is het altijd 'nee, nee blijf maar, ik heb heel de namiddag tijd'. Als ik terug naar huis ga, voel ik dat ik van dat bezoekje zelf ook deugd heb gehad. Soms vraag ik mij af 'wat ga ik vertellen', maar de mensen vertellen zelf al heel veel, ze zijn content dat ze eens iemand (anders) zien.

TINAH TEKENT ZICH EEN TOEKOMST

Eigen aan projecten is dat externe ondersteuning tijdelijk is, maar dat er gestreefd wordt om de werking in de praktijk op eenzelfde of haalbaar elan verder te zetten. Samenlevingsopbouw lanceerde via het zorgnetwerk TINAH een werkmodel dat kwetsbare groepen op het platteland op een voldoende kwaliteitsvolle manier in hun vertrouwde woning en woonomgeving ondersteunt. Het initiatief werd op intergemeentelijk niveau opgestart. Samenlevingsopbouw stond in voor de coördinatie en de uitbouw van het zorgnetwerk. Zorgnetwerk TINAH heeft bij drie van de vier gemeenten een aantal deuren kunnen openen en zo ook lokale besturen overtuigd van de meerwaarde van deze vorm van proactief werken. Bij afronding van dit project kiezen de OCMW's van Tielt, Wingene en Pittem bewust voor een verdere aanpak, maar dan gestoeld op de lokale setting. Het gaat immers niet om de grootsheid, wel om de zinvolheid van dergelijk vrijwilligerswerk. Zelfs met een relatief kleine investering kunnen via het concept zorgnetwerken dankbare resultaten geboekt worden. Aan elk lokaal bestuur nu om deze voorzet binnen de eigen lokale context verder te doen groeien.

emmy.sintobin@samenvlevingsopbouw.be

T. 051 24 29 28

Raymond (95j.) en Maria (86j.). Maria krijgt wekelijks een bezoekje van 2 TINAH-vrijwilligers die haar helpen bij het eten.

Participatieprocessen in kleinere gemeenten

Bewoners, lokaal bestuur, andere partners en Samenlevingsopbouw bundelen de krachten om lokaal participatieprocessen van goede kwaliteit te ontwikkelen. In de Diksmuidse deelgemeente Oostkerke kwam in september 2009 het schooltje leeg te staan. Voor de herbestemming werd gekeken naar wat het dorp nodig had en om dat te weten werden de bewoners aangesproken.

Kurt Vanlerberghe is in Diksmuide schepen van Informatie en Inspraak: 'Toen het schooltje van Oostkerke in september 2009 leeg kwam te staan, wisten we niet wat we ermee moesten aanvangen. Het was te groot voor de lokale activiteiten en te duur in onderhoud en renovatie. Een herbestemming was noodzakelijk. In juni 2009 was net een plaatselijk bewonersplatform opgericht met steun van Samenlevingsopbouw. Dus wilde het stadsbestuur die bewonersgroep graag betrekken bij die herbestemming.' Toch viel dat niet meteen in goede aarde. 'Veel inwoners reageerden erg emotioneel,' zegt opbouwwerkster Nele Vanveuren. 'Ze waren bang dat de plaats van hun kindertijd van de kaart zou worden geveegd door een modern woonproject.' Het was een beladen kwestie, in de hoofden van de inwoners had het stadsbestuur allang beslist dat hier een woonproject zou komen.

Het was dus ook belangrijk om aandacht te geven aan de nostalgie van de dorpschool. Het bewonersplatform organiseerde daarom een ontmoetingsnamiddag in samenwerking met de beeldbank van de archiefdienst. Inwoners konden oude foto's van hun schooltijd opdiepen en deze in de school laten scannen. De tijd van toen kwam in beeld maar de verhalen waren verweven met het besef dat er toch iets met het schoolgebouw moest gebeuren.

'De provincie West-Vlaanderen heeft een subsidie voor een herbestemmingsstudie voor disfunctionele gebouwen,' zegt Kurt Vanlerberghe, 'maar ze keert die alleen uit als de inwoners in het traject participeren. Zo konden we diverse deskundige partners inzetten om een goed participatieproces op gang te trekken.' 'Omdat het stadsbestuur zelf geen idee had van wat het met de school ging doen, zouden de bewoners ook daadwerkelijk een stem hebben,' vertelt Nele Vanveuren. 'Er was dus nog voldoende beleidsruimte om inwoners een eerlijke participatiekans te geven, ook al dachten die daar aanvankelijk anders over.' Ook het aangetrokken studie bureau ROOM & ROOM is vertrouwd met kleinschalige projecten en de gevoeligheden van een dorpsgemeenschap.

Er was nog voldoende beleidsruimte om inwoners een eerlijke participatiekans te geven, ook al dachten die daar aanvankelijk anders over.

Stap voor stap

Er werd in verschillende stappen gewerkt waarbij informatie en brainstormen losgekoppeld werden van advies en beslissing. Dorpelingen konden onder deskundige begeleiding het schoolgebouw bouwfysisch onder de loep nemen. In een eerste dialoogmoment met de bewonersgroep en ROOM & ROOM gaven bewoners feedback op de analyse en visie van het dorp die het ontwerp bureau tijdens het vooronderzoek uitgewerkt had. In een tweede overlegmoment stelde het bureau vier scenario's voor. De bewoners konden die aan de hand van diverse criteria zoals ruimtelijke kwaliteit, structuur, leefbaarheid en recreatief netwerk beoordelen. Deze oefening lag moeilijk omdat door een cijfermatige aanpak een ander scenario naar voren kwam dan wat bewoners gevoelsmatig absoluut niet of wel wilden zien gebeuren met de schoolsite. Er was dus een conflict tussen emotie en ratio.

Bewoners, lokaal bestuur, andere partners en samenlevingsopbouw bundelen de krachten om lokaal participatieprocessen van goede kwaliteit te ontwikkelen. In de Diksmuidse deelgemeente Oostkerke kwam in september 2009 het schooltje leeg te staan. Voor de herbestemming werd gekeken naar wat het dorp nodig had en om dat te weten werden de bewoners aangesproken.

Advies

Kurt Vanlerberghe: 'Het eindrapport van het ontwerp bureau hebben we officieel aan het bewonersplatform overhandigd met de vraag een advies voor het schepencollege te formuleren.' Op een zondagmiddag nodigde het bewonersplatform hiervoor alle dorpsbewoners uit in de school. De scenario's werden toegelicht en er was tijd voor vraagstelling en discussie. Alle opmerkingen en bedenkingen werden door het platform genoteerd. Twee dagen later kwamen de dertig leden van het bewonersplatform samen om een advies te formuleren. In kleine groepjes probeerden ze tot een gemotiveerd voorkeursscenario te komen. De unanimiteit was onmiddellijk groot, waardoor het platform erin slaagde een duidelijk advies te formuleren. Kurt Vanlerberghe: 'Het stadsbestuur was in eerste instantie als luisterende partij aanwezig maar het heeft uiteindelijk nog altijd de beslissingsbevoegdheid. Onze beslissing hebben we gebaseerd op het rapport en de aanbevelingen van ROOM & ROOM en het advies van de bewoners. Een delegatie van het bewonersplatform kon op het schepencollege zijn advies toelichten. Het college is uiteindelijk het advies van de bewonersgroep gevolgd. Het was heel tevreden over het gelopen traject.'

Het schooltje van Oostkerke kreeg een nieuwe bestemming na een intense inspraakronde.

Toekomstgericht

Volgens Nele Vanveuren konden door het hele participatietraject de meningen van alle partijen groeien: 'Het ontwerp bureau kreeg zicht op wat bewoners voor hun dorp belangrijk vinden, de informatie van het ontwerp bureau werd voor de bewoners toegankelijk gemaakt door plaatsbezoeken, mondelinge toelichting en veel visuele ondersteuning. Alle bijeenkomsten vonden plaats in de school zelf. Alle partijen werden ook goed geïnformeerd over de te zetten stappen. De emotionaliteit omtrent de sluiting van de school heeft plaats gemaakt voor een toekomstgerichte visie voor het hele dorp waarin bewoners en bestuur zich kunnen vinden.' Het karakteristieke schoolgebouw wordt nu omgevormd tot twee woningen met tuin en er komt een nieuwbouwwoning op het kloosterperceel. De twee meest recente klaslokalen worden behouden als dorpshuis, waardoor het huidige speelplein zal aansluiten op het dorpshuis. Er wordt ook voor gezorgd dat het dorpshuis voor voetgangers vanuit verschillende straten bereikbaar is. Zo wordt de doorwaadbaarheid van de dorpskern bevorderd.

Tekst: joke.dekoninck@samenlevingsopbouw.be

Info: : nele.vanveuren@samenlevingsopbouw.be 0497 52 36 30

Dit artikel werd gepubliceerd in LOKAAL – magazine van de lokale besturen (01 12 2011)

PARTICIPATIE WORDT GE(S)MAAKT!

Wat brengt participatie op voor bestuurders, lokaal beleid en bewoners?

Wat zijn hete hangijzers? Kan bewonersparticipatie ook in kleine(re) gemeenten?

Samenlevingsopbouw luisterde naar bestuurders, ambtenaren en bewonersgroepen uit 14 verschillende West-Vlaamse gemeenten. We noteerden kleurrijke verhalen met voetnoten en vraagtekens, met krasse en strijdvaardige uitspraken over beleidsvisie en organisatiecultuur, over drempels en gedrevenheid. Samenlevingsopbouw bundelde de rijke praktijkervaring en wil deze nu ter beschikking van lokale besturen stellen. Kortom: heel wat inspiratie voor het uitwerken van haalbare participatieprocessen van topkwaliteit in uw gemeente!

- Beslist anders beslissen voor lokale besturen
 - Beslist mee beslissen voor bewonersgroepen
- Prijs duo-publicatie: 20 euro
Bestellen: via joke.dekoninck@samenlevingsopbouw.be

Groeten uit Vlaanderen

ZOT VAN PAPIEREN

Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad Publicatie "Omgaan met Papieren"

Maatschappelijk kwetsbaren hebben vaak een onregelmatige loopbaan, gezins- en woonsituatie. Dit betekent veel papierwerk. Brochures, invulformulieren en brieven zijn bovendien opgesteld met technisch jargon en onduidelijke zinnen. Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad en vzw Recht-Op namen Vormingplus onder de arm voor twee vormingstrajecten. Hiermee probeerden ze maatschappelijk kwetsbaren sterker te maken in hun thuisadministratie. In de publicatie 'Omgaan met Papieren' lees je over de ervaringen van deelnemers, organisatoren en educatieve medewerkers, en in het bijzonder over het samenwerken, de gekozen methodes en de verantwoording, de theoretische achtergrond en over de suggesties voor eigen aanpak. De brochure kan je gratis downloaden. <http://www.samenlevingsopbouw.be/antwerpenstad/nieuws>

MET HOGE HEREN KERSEN ETEN: beleidsbeïnvloeding in de praktijk

Samenlevingsopbouw Vlaanderen

Met hoge heren kersen eten is de titel van een nieuw handboek waarmee Samenlevingsopbouw Vlaanderen praktijkwerkers uit de sector Samenlevingsopbouw en daarbuiten een houvast wil bieden om op een succesvolle manier aan beleidsbeïnvloeding te doen en zo mee vorm te geven aan de samenleving. Dit handboek loodst de lezer stap voor stap en via oefeningen en veel praktisch materiaal doorheen het proces van beleidsbeïnvloeding. Intermezzo's en citaten geven extra duiding. Interviews brengen verhalen uit de praktijk.

Politeia, 2012 ISBN 978-2-509-01180-0
€ 19,95 incl. btw, excl. Verzendingskosten
www.politeia.be

HET TOREKE: EEN GOEDKLINKENDE MUNT Samenlevingsopbouw Gent

In de wijk Rabot - Blaisantvest in Gent pakten ze het origineel aan. De inzet voor mooie straten, propere pleinen of een beter milieu wordt er beloond met een eigen munt: het Toreke. De Torekes zijn echt iets waard! Je kunt er in een aantal buurtwinkels gezonde en duurzame inkopen mee doen, of cadeau's verkrijgen aan het Torekesloket, of de huur van de volkstuinten betalen... De munt kwam in omloop in oktober 2010 in samenwerking met Netwerk Vlaanderen. Sindsdien zoeken Samenlevingsopbouw Gent, de bewoners, de buurtorganisaties en de stad Gent voor dit project naar het juiste evenwicht. Maar na het eerste proefjaar was het al duidelijk dat een complementaire munt als de Torekes zaken in beweging kan brengen.

Torekes in cijfers (een momentopname):

- aantal uitgereikte Torekes: 45.599 T
- goed voor 1650 uur aan vrijwilligerswerk
- 298 unieke personen hebben Torekes ontvangen
- via 9 organisaties kan je Torekes verdienen
- er zijn 18 omruilpunten in de wijk
- er zijn 21.855T omgeruild in winkels (2185,5€)
- er zijn 2.250T omgeruild voor 45 cinema tickets
- er zijn 390T omgeruild voor 39 lange afstand Lijntickets.

www.torekes.be
info: tom.dutry@samenvingsopbouw.be

Samenlevingsopbouw

West-Vlaanderen

COLOFON

Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen vzw

info.west-vlaanderen@samenvingsopbouw.be

SECRETARIATEN:

Torhoutsesteenweg 100A 8200 BRUGGE
050 39 37 71

Hoogstraat 98 bus2 8800 RUMBEKE
051 24 29 28

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Joke Dekoninck, Emmy Sintobin, Karen Viaene, Gerard Hautekeur, Tineke Decroos, Katrien Depovere, Anje Huysentruyt, Nancy Van Landegem, Dirk Sansen, Carmen Mathijssen (Cera), Hilde Coudenys SSP Provincie W-Vl., Annick Vansevenant, Jan Loeman (cartoon)

EINDREDACTIE

katrien.decancq@samenvingsopbouw.be

ADRESBEHEER

dolores.pluym@samenvingsopbouw.be

VORMGEVING

FOLIO Brugge

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Chris Verstraete
Torhoutsesteenweg 100 A 8200 Brugge

Beleg

Er zijn zeker zekerheden in het leven.

's Morgens de ontbijtkoffie, de boterham met choco, de partner met ochtendhumeur, de versgeperste sinaasappels en een krant daartussen. Ook daar lees je wat voorspelbaar is al gaat het om nieuws vers van de pers. Zo wordt bijvoorbeeld iedere dag de economische katern gevuld met en dankzij 'de' crisis. Aanhoudende crisisberichten, crisisvoorspellingen, crisissituaties. We leven bedrukt en gedrukt in een continue staat van crisis.

Wat niet klopt.

Los van het feit dat een crisis sowieso niet klopt, is er iets loos met een crisis die blijft duren. Want crisis is net wat de gewone handel en wandel doorbreekt. Het is een moment, een periode van ernstige stoornis, het kan ook een keerpunt of kentering zijn. Een crisis is een opstoot. Te vergelijken met de adrenaline bij examenstress, met de verhoogde staat van paraatheid als in Noord-Korea een wind naar het zuiden waait, naar Zuid-Korea dus.

Als een crisis blijft duren dan spreken we meer over een vorm van belegering, een soort staat van beleg.

Op het hoogste niveau trekt de macht zich dan samen, neemt snel en (al of niet) doordacht besluiten om de toestand uit te klaren. Doel van alle besluiten: het zoeken van goede beleggingen voor wat nog teveel is aan resterend kapitaal. Want de moeder van alle crisissen is uiteraard de financiële crisis: minder winst op de winst doet bankiers, renteniers en zaakvoerders hyperventileren.

Op het middenveld wordt net gezocht naar extra overleg, met als bedoeling de crisis af te wentelen op het niveau waar meer geld zit en zeker zelf niet in te leveren. De anderen hebben altijd meer. Tekenend is echter dat de staat in staat van beleg minder overleg pleegt. Want overleg in tijden van crisis kost geld, niet alleen omwille van de tijd maar omdat overleg nu eenmaal eindigt op een compromis en dat vraagt een dure duit in het zakje. Nee, in tijden van crisis hou je best geen rekening met overlegpartners. In tijden van crisis hou je slechts rekening met de rekening.

Op het niveau van puur overleven is er geen sprake meer van crisis. Wie bijna niets heeft, kan niet meer met minder en is zelfs niet in staat in te leveren. Geen plaats voor hen aan de overlegtafel: zelfs de kost van een compromis is voor hen te duur. Overigens, die mensen hebben naast geld ook tijd te kort: hier wordt 24 uur op 24 uur gezocht naar beleg. Het is zoeken naar beleg op de boterham, soms zelfs naar de boterham zelf of een variant hierop. Supermarkten waarschuwen elkaar: here comes the muffinman!

Waarover gaat uiteindelijk die actuele en permanente crisis?

Gaat het uiteindelijk om dat broodnodige beleg liefst verrijkt met meer dan een blaadje cultuur, een wolkje onderwijs of een vleugje gezondheidszorg? Of gaat het vooral om de zekerheid dat ongebreidelde beleggingen blijven renderen en dat de groei nooit zal stoppen met groeien, de enige rustgevend gedachte voor begoede mensen? Ook al gaat dat ten koste van mensen en van het beleg op hun boterham?

Dat en dat alleen is inderdaad de hamvraag.

Een vraag die niet toevallig vertrekt van een soort beleg waarvan sommige mensen in onze contreien stinkend rijk werden.

Annick Vansevenant

ABONNEER NU GRATIS

U KRIJGT SURPLUS VOOR HET EERST IN HANDEN?

Dit plezier gunnen we u 4x per jaar!

Teken nu in voor een GRATIS ABONNEMENT SURPLUS

Mail hiervoor naar dolores.pluym@samenvingsopbouw.be met vermelding SURPLUS, en uw naam + adres